

REPUBLIKA KOSOVO: SISTEMATSKA DIJAGNOSTIKA ZEMLJE (SDZ) AŽURIRANA

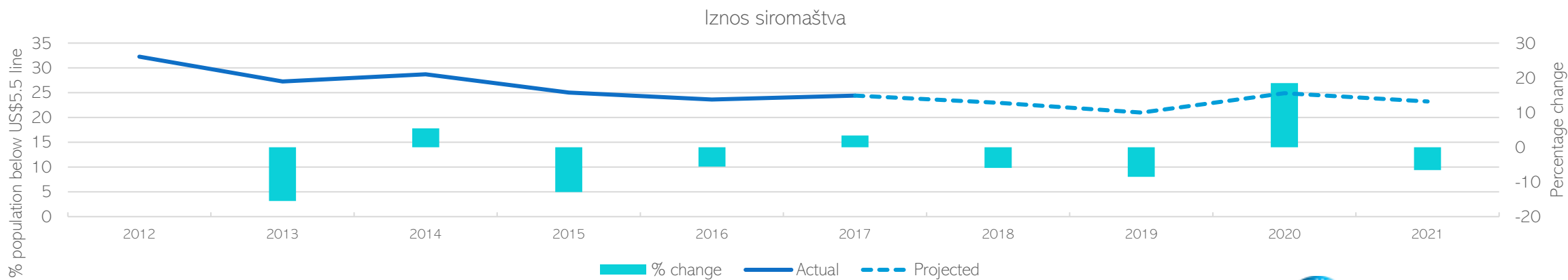
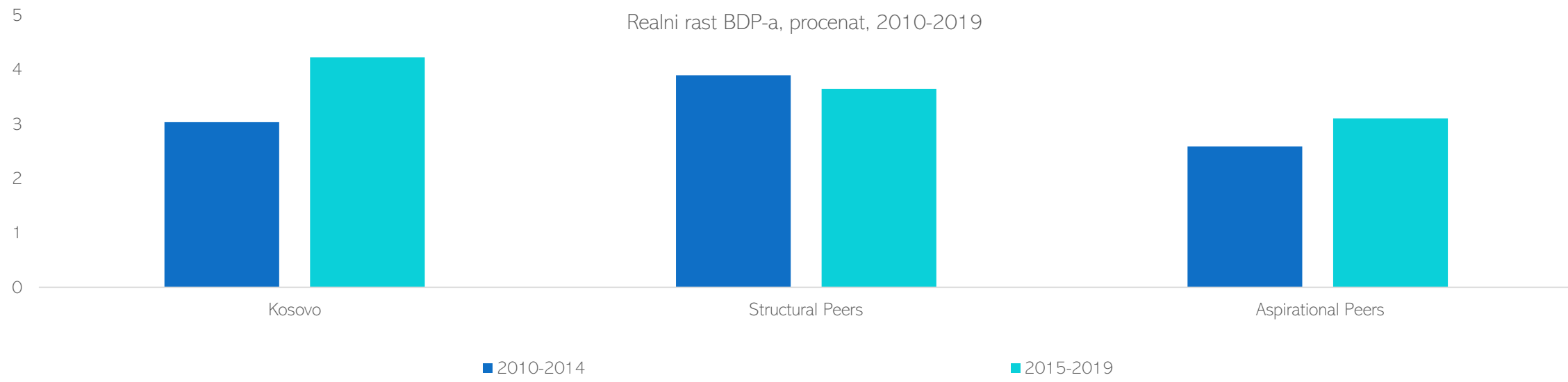
SAŽETAK KONCEPTA

Ova verzija: jun 2021

Od nezavisnosti, Kosovo je postiglo značajne dobitke u ekonomskom rastu i smanjenju siromaštva.

Rast je ubrzan tokom poslednjih pet godina, premašujući stope strukturnih i ambicioznih vrsti, ali konvergencija sa EU ostaje daleki cilj

- BDP po stanovniku se više nego udvostručio između 2000. i 2020. godine, a godišnja stopa rasta BDP-a porasla je na prosek od 4,2% tokom 2015-2019, ali je kosovski BDP po stanovniku i dalje samo jedna četvrtina proseka EU-a.
- Prihodi, turizam dijaspore, pozajmljivanje potrošača i socijalna zaštita pogoduju potrošnji goriva, koja je glavni pokretač rasta. Uloga investicija se povećava, ali prelivanje produktivnosti je ograničeno.
- Iznenadjuće je smanjenje siromaštva bilo brže tokom prve polovine decenije - pre nego što je rast BDP-a ubrzan. Do 2019. godine, svaki peti Kosovar je živeo sa manje od 5,5 američkih dolara dnevno.
- Nedavni rast se uglavnom nije odnosio na zapošljenje: stope zaposlenosti su se neznatno popravile na 45% za muškarce i 14% za žene u 2019. Međutim, formalno zapošljavanje je poraslo za 10.000 godišnje tokom 2015-18, što navodi da se neformalni radnici uključuju na formalno tržište rada.
- Iseljavanje se nastavlja, a Kosovo se u velikoj meri oslanja na svoju dijasporu za prihode, izvoz usluga i direktne strane investicije. Između 2008. i 2018. godine, pola miliona Kosovara je emigriralo samo u EU, a prilivi prihoda su uglavnom ostali stabilni na oko 15% BDP-a.

Pandemija COVID-19 je prekinula napredak Kosova, a tempo i kvalitet oporavka su neizvesni.

- Zbog uticaja COVID-19, kosovski BDP se smanjio za oko 6,9% u 2020. godini.
- Do četvrtog tromesečja 2020. godine pojavili su se znaci oporavka, a očekuje se da će se stopa rasta BDP-a oporaviti na 4 procenta u 2021. godini, vođena fiskalnim podsticajima i oporavkom turizma dijaspore.
- Međutim, putanja oporavka ostaje neizvesna i zavisice od brzine uvođenja vakcine.
- Kosovo je prijavilo 100.000 + slučajeva COVID-19 i 2.200+ smrtnih slučajeva. Proces vakcinacije je najsporiji na zapadnom Balkanu.
- Obrazovni sistem nije bio opremljen da pruža kontinuirano učenje na daljinu, što je rezultiralo u obrazovnim gubicima koji će imati negativne dugoročne implikacije na ljudski kapital.
- Fiskalni podsticaj (4,4% BDP-a) i strmi prihodi (-9%) povećali su fiskalni deficit na -7,6% BDP-a u 2020. Do 2021. godine očekuje se porast duga za 9 procentnih poena BDP-a u odnosu na nivo iz 2019. godine.

Kosovo ima dragocene prednosti koje bi mogle da održe snažan i inkluzivan oporavak, ali stvaraoci politika moraju u potpunosti da iskoriste svoje jedinstvene nacionalne resurse.

Mlado stanovništvo u Evropi koje stari

Niske poreske stope i troškovi radne snage

Odlična širokopojasna infrastruktura

Opsežni mineralni resursi

Raznolike prirodne atrakcije i kulturno nasleđe

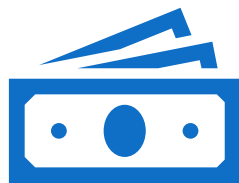

Robustan, mada neravnomerno primenjen pravni okvir

Velika dijaspora sa dragocenim veštinama, profesionalnim iskustvom, vezama i finansijskim kapitalom

Da bi iskoristilo svoje prednosti, Kosovo mora da prevaziđe svoje osnovne razvojne izazove.

Nedovoljno upravljanje javnim finansijama:
niska mobilizacija prihoda i neefikasna, neciljana potrošnja

Putanja 1: Održavanje makro-fiskalne održivosti uz ulaganje u inkluzivni i zeleni rast

Putanja 2: Podsticanje konkurentnosti; povećanje kvaliteta i kvantiteta stranih direktnih investicija

Stagnirajući privatni sektor: niske stope rasta i opstanka preduzeća; ograničeno stvaranje radnih mesta

Ekonomska i socijalna ugroženost:
Nisko učešće radne snage i zaposlenost; isključenost polova i manjina

Putanja 3: Ulaganje u ljudski kapital i ubrzanje socijalnog inclusion

Putanja 4: Učiniti Kosovo zelenim i otpornim

Ekološka ranjivost: neodrživo korišćenje resursa; visok nivo zagađenja; izlaganje katastrofi

Pitanja za diskusiju

DA LI SU ČETIRI GLAVNE OBLASTI POLITIKE DOVOLJNO I SVEOBUH VATNO OPISANE U OVOJ PREZENTACIJI?

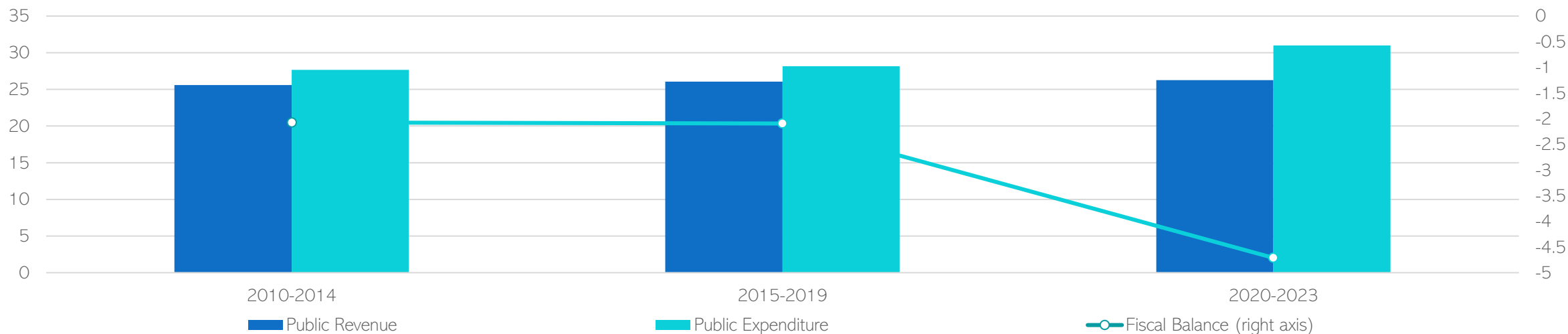
Ažuriranje SCD-a će se usredsrediti na reforme u četiri ključne oblasti: fiskalna politika, poslovno okruženje, ljudski kapital i zeleni oporavak od COVID-19 pandemije.

Postoje li neke dodatne oblasti politike kojima bi analiza trebalo da se pozabavi?

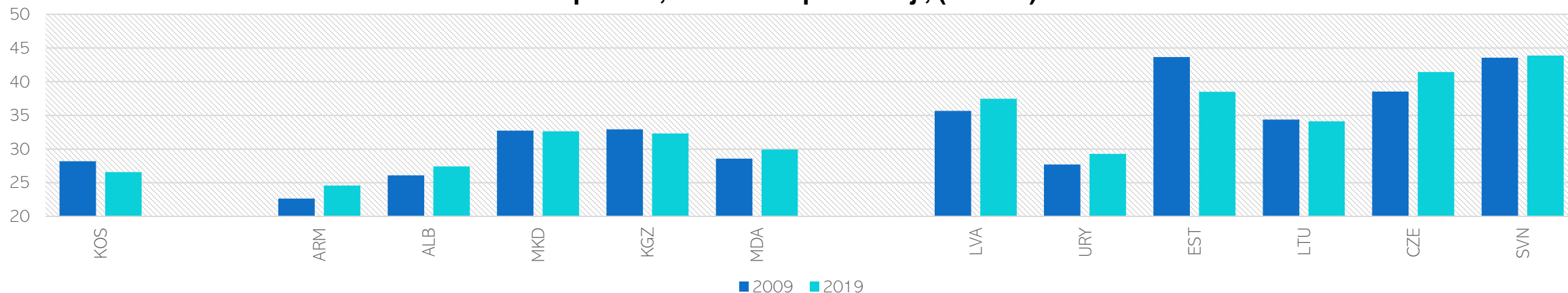

Putanja 1: Obnova fiskalne održivosti, davanje prednosti javnoj potrošnji i mobilizacija prihoda

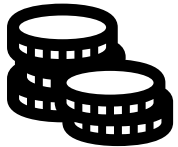
Ključni fiskalni pokazatelji, Kosovo (% BDP)

Javni prihodi, Kosovo i uporeditelji, (% BDP)

Fiskalna politika

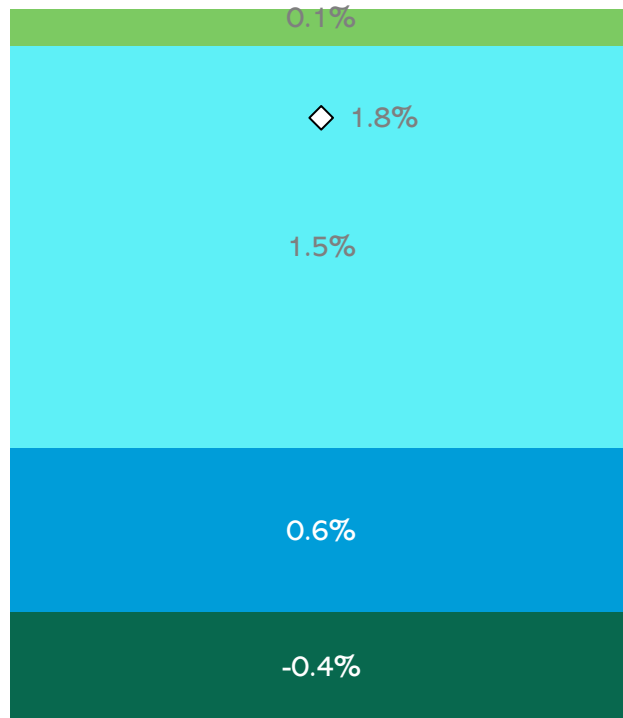
Kako su izazovi fiskalnog upravljanja i raspodela javnih resursa uticali na vas i vašu zajednicu?

Kako biste odredili prednost izazova fiskalne politike identifikovanih u ovoj prezentaciji?

Postoje li dodatna pitanja vezana za prihode ili rashode koja bi trebala biti uključena u analizu?

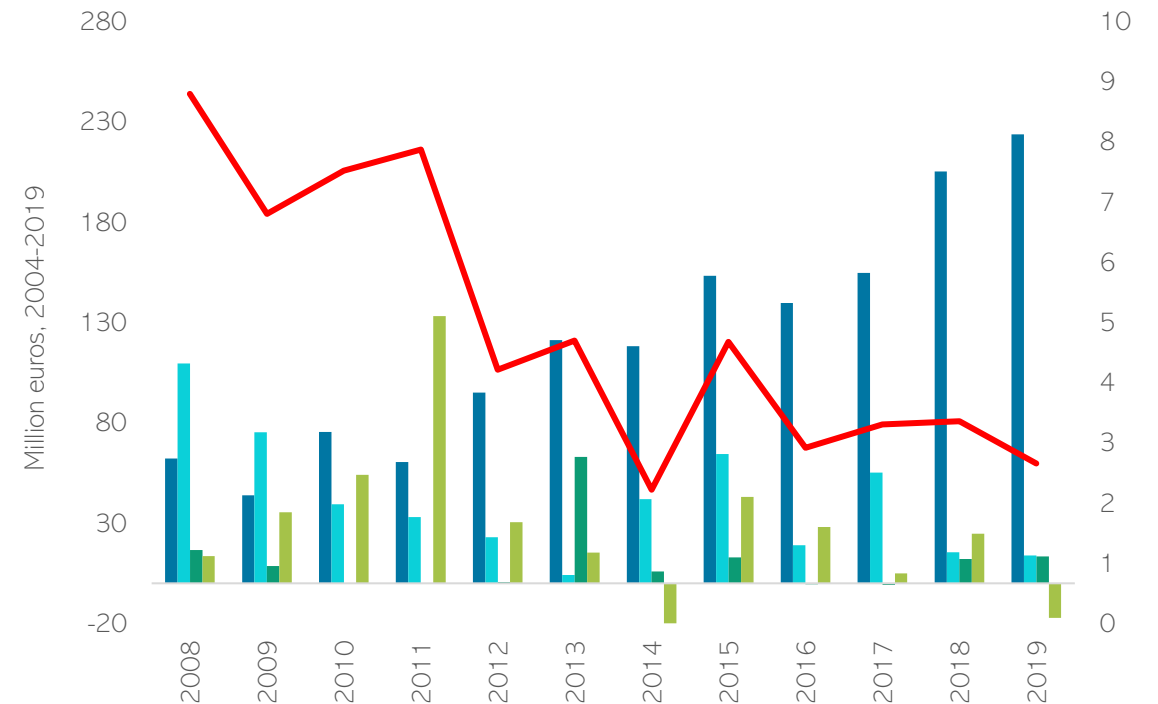
Putanja 2: Unapređenje poslovnog okruženja; privlačenje i diverzifikacija stranih direktnih investicija i podsticanje izvoza

TFPR rast 2014–17 (promena u procentu)

■ Exit ■ Entry ■ Covariance ■ Within ◇ Aggregate productivity growth

Neto SDI i ekonomski rast po sektorima, 2008-2019

■ Real estate ■ Energy ■ Financial and insurance ■ Construction
 — Net FDI inflows (right axis, as as % of GDP)

Poslovno okruženje

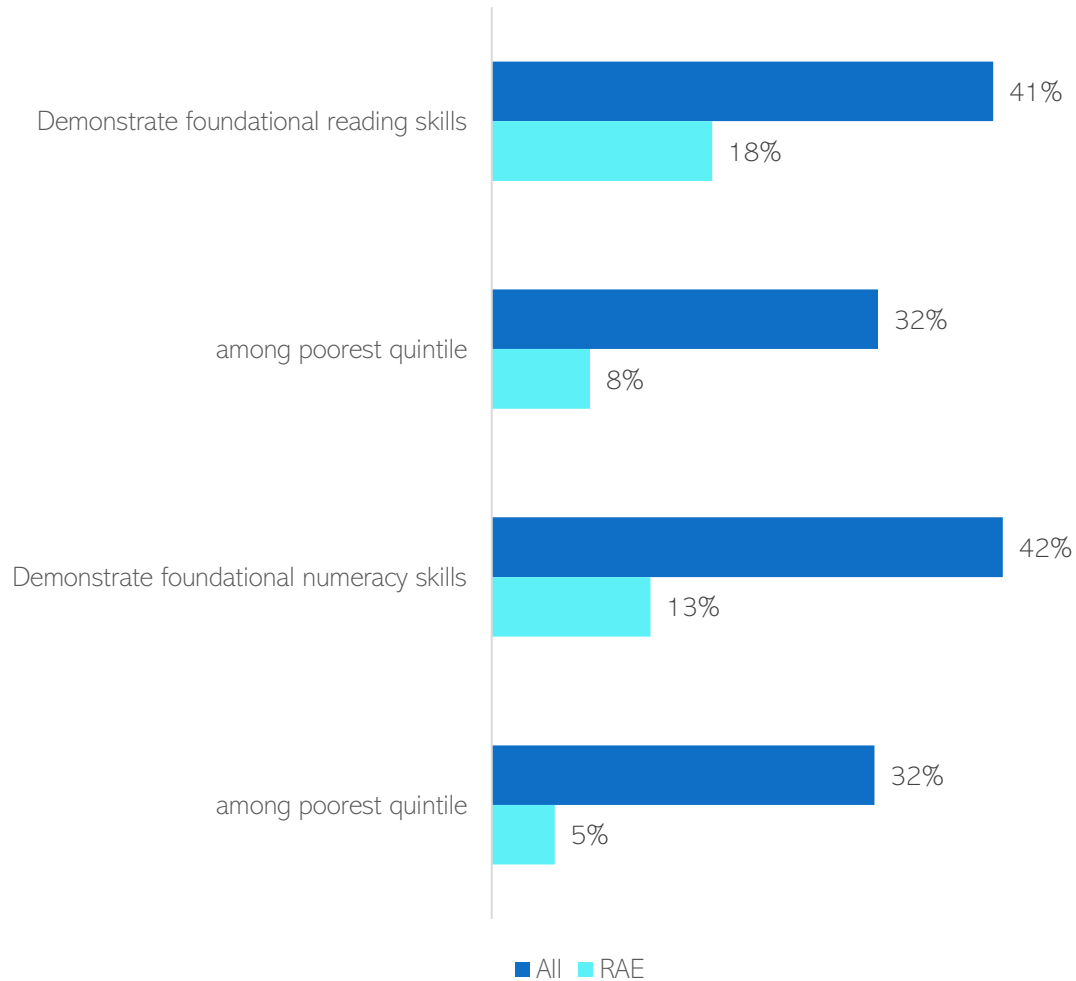
Koja su pitanja koja se odnose na poslovno okruženje ili infrastrukturu uticala na vas i vašu zajednicu?

Kako bi ste odredili prednost ograničenja na poslovanje i ulaganja identifikovanih u ovoj prezentaciji?

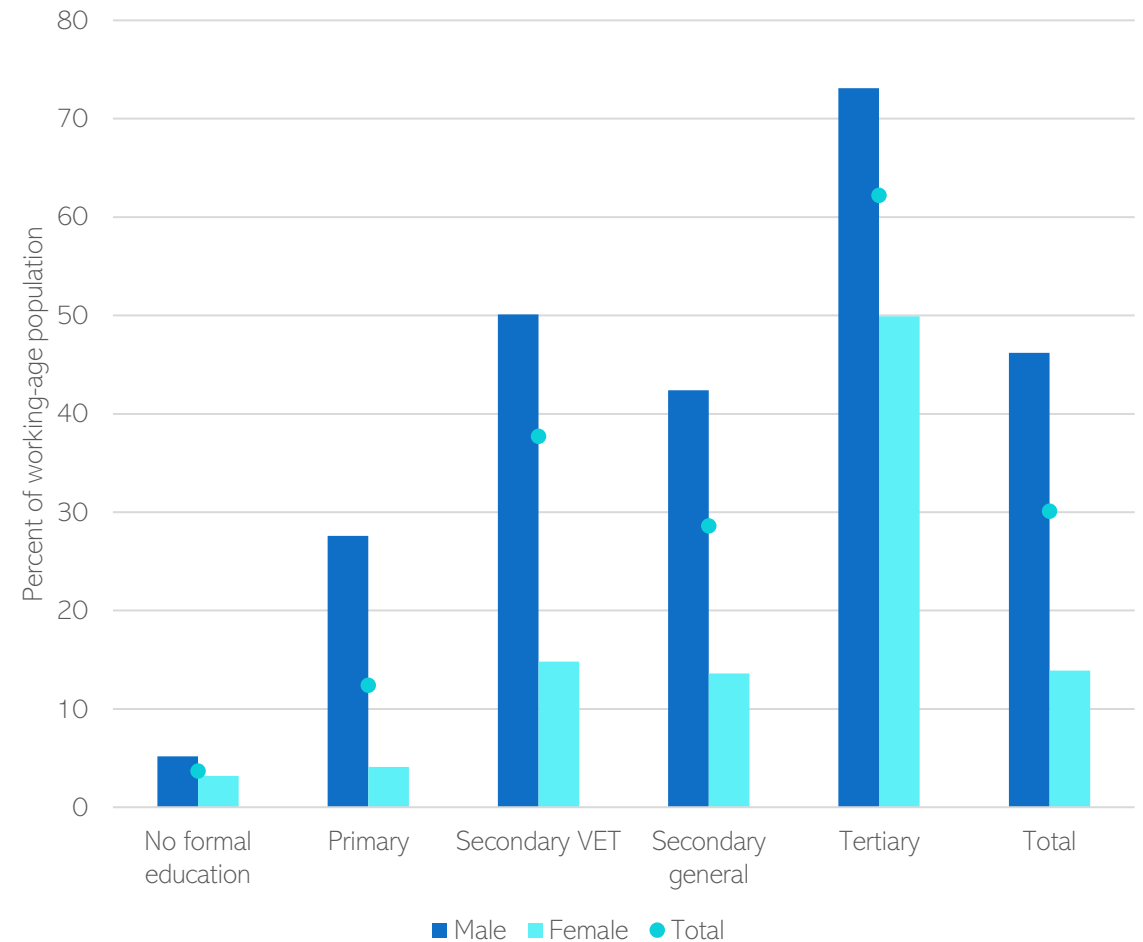
Postoje li neka dodatna ograničenja koja bi trebalo uključiti u analizu?

Putanja 3: Ulaganje u ljudski kapital za povećanje socijalne inkluzije i mogućnosti zapošljavanja

Obrazovna postignuća, deca uzrasta 7–14

Stope zaposlenosti prema nivou obrazovanja, 2019

Ljudski kapital

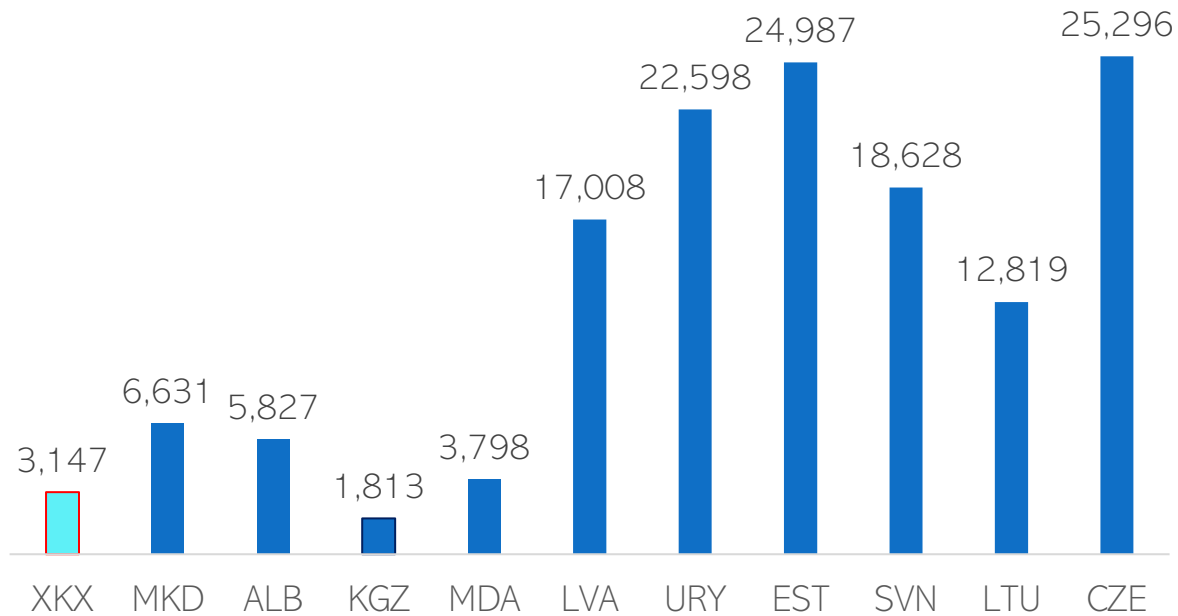
Kako je ograničena zaliha ljudskog kapitala na Kosovu uticala na vas i vašu zajednicu?

Kako biste odredili prednost izazova razvoja ljudskog kapitala koji su identifikovani u ovoj prezentaciji?

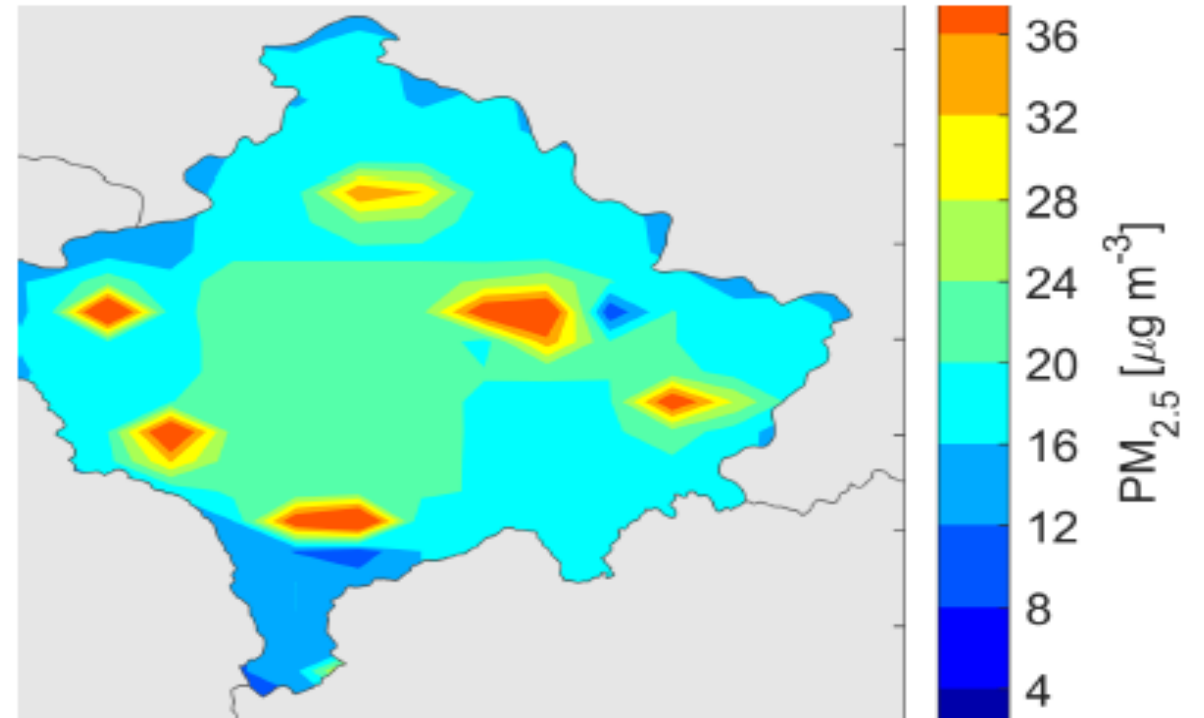
Postoje li neka dodatna pitanja u vezi sa obrazovanjem, zapošljavanjem i ekonomskom inkluzijom koja bi trebala biti obuhvaćena analizom?

Putanja 4: Učiniti Kosovo zelenim i otpornim

Dodata vrednost po radniku u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu, 2018. (u konstantnom iznosu od 2010 USD)

Toplotna mapa zagađenja vazduha

Zeleni oporavak

Kako su kosovski ekološki izazovi uticali na vas i vašu zajednicu?

Kako biste odredili prednost mogućnosti za zeleni i otporan oporavak nakon pandemije, a koje su identifikovane u ovoj prezentaciji?

Postoje li neka dodatna pitanja vezana za održivost životne sredine i zeleni rast koja bi trebalo da budu obuhvaćena analizom?